

WŁOCHY

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne:

powierzchnia:	301 338 km ²	
ludność:	60,483 mln	
głowa państwa:	prezydent Sergio Mattarella	od 3 lutego 2015 r.
premier:	pan Giuseppe Conte	od 1 czerwca 2018 r.
minister gospodarki i finansów:	pan Giovanni Tria	od 1 czerwca 2018 r.
minister rozwoju gospodarczego:	pan Luigi Di Maio	od 1 czerwca 2018 r.
minister spraw zagranicznych:	pan Enzo Moavero Milanesi	od 1 czerwca 2018 r.
ambasador Włoch w Polsce:	pan Aldo Amati	od 9 listopada 2018 r.
ambasador RP we Włoszech:	—	(wakat od 1 grudnia 2018 r.; Konrad Głębocki, Ambasador RP w Rzymie pełnił misję od czerwca do listopada 2018 r.)
najbliższe wybory parlamentarne:	2023 r.	

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne:

WSKAŹNIKI	2015	2016	2017	2018 (dane wstępne)	2019* (prognoza)	2020* (prognoza)
PKB (w mld EUR)	1652,085	1689,824	1727,381	1756,981	---	---
PKB na 1 mieszkańca (w EUR)	25,600	26,000	26,400	26,700	---	---
PKB (wzrost w %)	0,9	1,1	1,6	1,0	0,2	0,8
Deficyt budżetowy (% PKB)	-2,6	-2,5	-2,4	-1,9	-2,5	---
Dług publiczny (% PKB)	131,6	131,4	131,8	131,0	131,1	---
Inflacja (HICP w %)	0,1	-0,1	1,3	1,2	1,0	1,3
Bezrobocie (w %)	11,9	11,7	11,2	10,7	10,4	---
Eksport towarów i usług (% PKB)	29,9	29,6	31,2	---	---	---
Import towarów i usług (% PKB)	27,0	26,4	28,2	---	---	---
Eksport towarów i usług (w mld EUR)	494,220	500,588	538,339	557,951	---	---
Import towarów i usług (w mld EUR)	446,333	446,454	486,035	513,991	---	---
Bilans handlowy (towary i usługi w mld EUR)	47,887	54,173	51,895	43,960	---	---
Bezp. inwestycje zagr. we Włoszech (w mln USD)	340,505	347,490	413,246	---	---	---
Inwestycje bezp. Włoch za granicą (w mln USD)	468,352	473,233	532,910	---	---	---

Źródło: EUROSTAT; UNCTAD (dane dot. inwestycji bezpośrednich); *DG ECFIN

1. Podstawowe informacje

Republika Włoska to państwo unitarne, o parlamentarno-gabinetowym systemie rządów. System polityczny opiera się na konstytucji z 1948 r. Głową państwa jest prezydent Sergio Mattarella, sprawujący tę funkcję od 2015 r. Prezydent jest wybierany na siedmioletnią kadencję przez Zgromadzenie Narodowe – połączone izby parlamentu.

Prezydent powołuje premiera oraz – na jego wniosek – powołuje i odwołuje rząd. Władzę ustawodawczą sprawuje dwuizbowy parlament – Senat (315 miejsc) i Izba Deputowanych (630 miejsc). Parlamentarzyści są wybierani w wyborach równych, tajnych, powszechnych i bezpośrednich na pięcioletnią kadencję. Ponadto we Włoszech istnieje urząd senatorów dożywotnich, mianowanych przez prezydenta na wybitne zasługi. Byli prezydenci są mianowani dożywotnio senatorami *ex officio*.

Włochy są państwem członkowskim Unii Europejskiej (od momentu założenia) oraz innych organizacji i instytucji międzynarodowych, w tym WTO czy OECD. Włochy wchodzi także w skład grupy G7, skupiającej siedem państw, będących jednymi z najważniejszych na świecie pod względem gospodarczym. Włochy należą również do strefy euro.

Państwo jest podzielone na dwadzieścia regionów, z których pięć posiada specjalny, autonomiczny status, pozwalający na uchwalanie ustaw dotyczących niektórych spraw lokalnych.

Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się przedterminowo, w dn. 4 marca 2018 r. Największą liczbę głosów zdobyła Koalicja Centroprawicowa (ok. 37%), skupiająca pięć partii politycznych – Forza Italia, Liga (niegdyś Liga Północna), Bracia Włosi, My z Włochami oraz Unia Centrum. Ze względu na nieuzyskanie w wyborach bezwzględnej większości, umożliwiającej samodzielne rządzenie, po trzymiesięcznych negocjacjach misja powołania rządu została powierzona koalicji powstałej 1 czerwca 2018 r. oraz złożonej z dwóch partii – Ruch Pięciu Gwiazd (ok. 32% miejsc w obu izbach parlamentu) oraz Ligii (ok. 17% miejsc). Szefem rządu został niezależny kandydat, Giuseppe Conte. Liderzy obu partii politycznych zajmują stanowiska wicepremierów. Luigi Di Maio, stojący na czele Ruchu Pięciu Gwiazd, piastuje funkcję ministra rozwoju gospodarczego.

2. Sytuacja gospodarcza

Włochy są czwartą gospodarką Unii Europejskiej oraz trzecią gospodarką strefy euro (po wystąpieniu Wielkiej Brytanii z UE awansują o jedno miejsce wyżej). Według danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego za rok 2018 Włochy są 8. państwem na świecie pod względem PKB w ujęciu nominalnym. W 2017 r. PKB kraju stanowiło 11,2% PKB UE. W 2017 r. łączny wkład Włoch do budżetu UE wyniósł 12 mld euro.

Charakterystyczny dla gospodarki Włoch jest podział na rozwiniętą, przemysłową północną część kraju z regionem Lombardii, zdominowaną przez firmy prywatne oraz mniej uprzemysłowioną i rolniczą południową część. W większości dominują małe i średnie przedsiębiorstwa (w tym lokalne, rodzinne firmy). Wkład poszczególnych sektorów w PKB Włoch był następujący: usługi – 73,9%; przemysł – 24,0%; rolnictwo – 2,1%.

Po kryzysie finansowym z 2008 r. sytuacja gospodarcza Włoch nadal pozostaje trudna. Po raz pierwszy od 2011 r. wzrost gospodarczy został odnotowany dopiero w 2014 roku. W latach 2015 – 2016 włoska gospodarka wzrastała o ok. 1 % w skali rocznej. W 2017 r. wzrost wyniósł 1,6% PKB. Jednakże według szacunków Eurostatu w III kwartale 2018 r. gospodarka włoska zanotowała zerowy wzrost w porównaniu z poprzednim kwartałem. Z kolei w porównaniu z tym samym kwartałem 2017 r. PKB kraju wzrosło o 0,8%. W badanym okresie był to najniższy wynik pośród państw UE. Główną przyczyną złego stanu gospodarki włoskiej są problemy strukturalne: spadająca konkurencyjność międzynarodowa, wysokie zadłużenie, zbyt kosztowny system emerytalny, istnienie szarej strefy (szacowana na 17% PKB), niska ściągальność podatków, korupcja i niewydolność systemu sprawiedliwości. Zdaniem włoskiego rządu główną przyczyną spowolnienia jest słaby popyt wewnętrzny. Stan włoskiej gospodarki wpisuje się jednak w ogólną tendencję słabnącego wzrostu gospodarczego krajów strefy euro.

Problemem kraju pozostaje także wysoka stopa bezrobocia – w 2017 r. wyniosła 11,2%, natomiast wśród osób młodych – ok. 37%. Tym samym Włochy zajmują 3. miejsce po Grecji i Hiszpanii pod względem osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy. Geograficzna dystrybucja bezrobocia wskazuje, iż najwięcej miejsc pracy istnieje w północnych regionach Włoch (północno-zachodnia część kraju – bezrobocie na poziomie 7,5%; północno-wschodnia część – 6,3%) oraz środkowych (ok. 10%). Problem bezrobocia jest najpoważniejszy na południu Włoch (19%; Sycylia – 21,5%, Sardynia – 13,9%).

Jednym z głównych wyzwań dla włoskiej gospodarki jest także stale wzrastający od 2008 r. dług publiczny. W 2018 r. wyniósł ok. 132,2% PKB. Wyższy wynik w UE osiągnęła jedynie Grecja (181,1% PKB), jednakże pod względem wysokości włoski dług publiczny jest największy i obecnie wynosi ponad 2,3 bln euro.

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Prognozowane jest dalsze pogorszenie stanu włoskiej gospodarki – **według przewidywań Eurostatu w 2019 r. PKB Włoch wzrośnie jedynie o ok. 0,2%, natomiast zdaniem Międzynarodowego Funduszu Walutowego – o 0,1%.** Z kolei według agencji ratingowej Fitch deficyt budżetowy kraju wyniesie w br. 2,3% PKB, natomiast dług publiczny w 2020 r. – 132,3% PKB.

W październiku 2018 r. agencja Moody's obniżyła rating Włoch z poziomu Baa2 do poziomu Baa3 (jeden poziom powyżej tzw. *ratingiem śmieciowym*). Z kolei Standard & Poor's zmieniło prognozę ratingu ryzyka kredytowego zadłużenia ze stabilnej na negatywną (BBB). Taką samą ocenę wydała agencja Fitch. Wiosną 2019 r. agencje podtrzymały negatywne ratingi dla włoskiej gospodarki.

Realizując obietnice wyborcze dotyczące odejścia od polityki oszczędności, w październiku 2018 r. rząd Włoch opracował projekt budżetu państwa zakładający deficyt w wysokości 2,4% zamiast 0,8% zalecanego przez Komisję Europejską. KE odrzuciła przedłożony projekt budżetu na 2019 rok.

Tym samym KE po raz pierwszy w historii wezwała kraj strefy euro do rewizji planu budżetu i zmniejszenia deficytu budżetowego. Było to ostrzeżenie, które mogło skutkować uruchomieniem procedury nadmiernego deficytu budżetowego i środkami dyscyplinującymi w postaci kar finansowych. Kraje członkowskie UE są bowiem zobowiązane do nieprzekraczania limitu deficytu budżetowego, który powinien być nie większy niż 3% PKB oraz co do długu publicznego – nieprzekraczania progu 60% PKB. W przypadku utrzymującego się wzrostu długu publicznego i deficytu budżetowego zagrożeniem może być niespłacenie długów przez włoski rząd lub nawet konieczność opuszczenia strefy euro.

Ponadto KE oceniła, że największym zagrożeniem dla włoskiej gospodarki jest dług publiczny kraju. Z kolei w opinii włoskiego rządu zaproponowany kształt budżetu mógł pozwolić na pobudzenie konsumpcji wewnętrznej, a w konsekwencji ożywienie krajowej gospodarki. Doprowadziło to do sporu na forum UE, który zakończył się kompromisem. Ostateczna wysokość deficytu wyniosła 2,04%, co pozwoliło na wprowadzenie postulowanych reform.

Handel

Udział Włoch w światowym handlu szacowany jest na ok. 2,8%. W 2018 r. Włochy zajmowały 8. miejsce na liście światowych eksporterów (9. miejsce w 2017 r.) oraz 10. miejsce pod względem światowego importu (11. miejsce w 2017 roku). Zgodnie z danymi włoskiego Ministerstwa Gospodarki i Finansów łączna wartość włoskiego eksportu w 2017 r. wyniosła 449,129 mld euro, natomiast łączna wartość włoskiego importu była równa 401,487 mld euro. Od 2012 r. kraj odnotowuje dodatnie saldo handlowe. W 2017 r. wyniosło 47,642 mld euro.

Głównym kierunkiem włoskiego eksportu są kraje europejskie (67,3% całości eksportu, natomiast 56,7% – państwa członkowskie UE). 14,1% towarów przeznaczanych jest na rynki azjatyckie, 12,9% – rynki amerykańskie, a w znikomej ilości na rynki afrykańskie (3,7% włoskiego eksportu) oraz Australii i Oceanii (1,9%). Podobnie jest z kierunkami włoskiego importu. Kraj importuje najwięcej towarów z państw europejskich (68,9 całości importu, kraje UE – 58,8%). Na dalszych miejscach plasują się kraje azjatyckie (19,1%), obu Ameryk (6,3%), afrykańskie (5,1%) oraz Australii i Oceanii (0,5%).

Pod względem udziału włoskich regionów w handlu światowym największe znaczenie odgrywają położone na północy: Lombardia (2017 r. – 31,3% wartości importu IT; 26,9% wartości eksportu IT), Veneto (11,5% wartości importu IT; 13,7% wartości eksportu IT) oraz Emilia Romagna (8,8% wartości importu IT; 13,4% wartości eksportu IT).

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Według danych włoskiego Ministerstwa Gospodarki i Finansów do głównych partnerów handlowych kraju pod względem eksportu zalicza się Niemcy (wartość 56,043 mld euro; 12,5% całości włoskiego eksportu), Francję (46,333 mld euro; 10,3%), Stany Zjednoczone (40,433 mld euro; 9,0%), Hiszpanię (23,260 mld euro; 5,2%) oraz Wielką Brytanię (23,185 mld euro; 5,2%).

W 2017 r. głównymi partnerami handlowymi pod względem włoskiego importu były następujące państwa: Niemcy (65,761 mld euro; 16,3% całości włoskiego importu), Francja (35,767 mld euro; 8,7%), Chiny (28,460 mld euro; 7,1%), Holandia (22,724 mld euro; 5,7%) oraz Hiszpania (21,385 mld euro; 5,3%).

Włochy eksportują przede wszystkim towary z branż motoryzacyjnej, maszynowej i metalowej, farmaceutycznej, chemicznej, odzieżowej i spożywczej. Struktura importu jest złożona przede wszystkim z branż motoryzacyjnej, farmaceutycznej, energetycznej (ropa naftowa i LPG).

Spowolnienie światowego handlu wpłynęło na spadek włoskiego eksportu (-2,2% w ujęciu ilościowym dane za wrzesień 2018 r.). Sprzedaż towarów *Made in Italy* (marka towarów z branży produkcyjnej – farmaceutyki, meble, moda, samochody i inne pojazdy, tekstylia, urządzenia mechaniczne i hi-tech) zarówno w II, jak i III kwartale 2018 r. odnotowała spadki na rynkach krajów pozaeuropejskich. Nieznacznie wzrósł natomiast eksport na rynki państw członkowskich UE. Problemem jest pogarszająca się sprzedaż towarów produkowanych przez małe i średnie przedsiębiorstwa, które w październiku 2018 r. zanotowały najniższy od 6 lat poziom zamówień z zagranicy.

Charakterystycznym elementem włoskiej gospodarki jest duża liczba pośredników w dystrybucji towarów, co prowadzi do zawyżenia cen wewnętrznych i spadku konkurencyjności Włoch na rynku światowym. Istotną rolę w gospodarce kraju odgrywają tradycyjne branże przemysłowe sektora firm małych i średnich, których produkcja przenosi się do Azji oraz eksport towarów o niskiej wartości dodanej, ale wysokich cenach. Oba elementy powodują, że są one łatwiej zastępowalne przez tańsze wyroby z importu.

Według danych Włoskiej Agencji Handlu (*Italian Trade Agency*) Włochy są drugim największym eksporterem obuwia oraz wina na świecie. Zajmują także trzecie miejsce pod względem światowego eksportu jachtów i artykułów odzieżowych. Ponadto są czwartym eksporterem mebli na świecie.

Turystyka

Włochy są drugim, po Hiszpanii, najczęściej odwiedzanym krajem w Unii Europejskiej przez turystów zagranicznych. Według Narodowej Agencji Turystycznej ENIT wpływy z turystyki stanowią 11,8% PKB państwa, natomiast 12,8% miejsc pracy tworzonych jest w tym sektorze.

Inwestycje

Wartość włoskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych wzrasta od 2015 r. W 2017 r. wyniosła 413,246 mln USD. Były one równe ok. 22,9% włoskiego PKB. Z kolei wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych we Włoszech wyniosła 532,910 mln USD, co odpowiadało 29,5% PKB kraju.

Głównymi inwestorami we Włoszech są następujące państwa: Luksemburg, Niderlandy, Francja i Wielka Brytania (łącznie 70% wszystkich BIZ w IT). Bezpośrednie inwestycje zagraniczne we Włoszech są koncentrowane głównie wokół branż naukowej i technicznej, przemysłowej, finansowej, ubezpieczeniowej i nieruchomościowej.

Włoska Agencja Handlu informuje, że firmy będące własnością zagranicznych inwestorów zatrudniają obecnie 1,2 mln włoskich pracowników, przy czym niemal 0,5 mln w sektorze przemysłowym. Szacuje się, że w 2016 r. 37% firm działających we Włoszech posiadało zagraniczny kapitał. Według A.T. Kearney FDI Confidence Index w 2018 r. Włochy zajęły 10. miejsce pod względem

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

miejsca alokacji zagranicznego kapitału na świecie (3 pozycje wyżej niż w porównaniu z rankingiem za 2017 r.) oraz 4. pozycję w UE. Wysoką pozycję w rankingu kraj zajął m.in. dzięki wprowadzeniu w 2017 r. Narodowego Planu na rzecz Przemysłu „Industria 4.0” (finansowanie dla sektora B+R) czy programu specjalnych kredytów na innowacje, skierowanego do start-up’ów i MŚP.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Podstawowe znaczenie posiadają uregulowania Traktatu Akcesyjnego Polski do UE. Szereg kwestii związanych ze współpracą gospodarczą regulują bilateralne umowy międzyrządowe:

- *Umowa o współpracy gospodarczej między Polską a Włochami z 1984 r.*
- *Umowa w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania z 1985 r.*

Umowa w sprawie popierania i ochrony inwestycji (BIT) z Włochami z 1989 r. wygasła w dniu 9 stycznia 2013 r. na skutek wypowiedzenia przez stronę włoską. Inwestycje dokonane przed tym terminem były chronione do dnia 8 stycznia 2018 r. na mocy umowy.

4. Wymiana handlowa z Polską (mld euro)

	2015	2016	2017	2018	Dynamika 2018 2017	I-II 2018	I-II 2019	Dynamika I-II 2019 I-II 2018
Eksport	8,686	8,814	10,116	10,160	100,4%	1,594	1,653	103,7%
Import	9,549	10,059	10,975	11,331	103,2%	1,754	1,707	97,3%
Obroty	18,235	18,873	21,091	21,492	101,9%	3,349	3,360	100,3%
Saldo	-0,863	-1,245	-0,859	-1,170		-0,159	-0,053	

Źródło: Insigos

W 2018 r. Włochy były piątym największym partnerem handlowym Polski pod względem wartości obrotów towarowych w skali świata (3. miejsce w UE po Niemczech i Czechach). Jest to spadek w porównaniu z rokiem 2017. Wartość wzajemnych obrotów handlowych wyniosła 21,492 mld euro, polski eksport – 10,160 mld euro, natomiast import – 11,331 mld euro.

Włochy pozostają na 5. miejscu wśród partnerów handlowych Polski pod względem eksportu (4,6% całości eksportu Polski), natomiast **w przypadku importu – 4. miejsce** (5,0% całości importu). Wymianę handlową z Włochami charakteryzuje ujemny bilans handlowy (-1,170 mld EUR), który uległ zwiększeniu w stosunku do roku 2017. Jednakże począwszy od 2014 roku można odnotować dynamikę wzrostu polskiego eksportu do Włoch (z 6,951 mld euro w 2012 r. do 10,160 mld w 2018 r.), która w ciągu ostatniego roku uległa nieznacznemu osłabieniu.

Notowana w 2018 r. słaba kondycja włoskiej gospodarki (niski wzrost PKB, znaczący dług publiczny i wysokie bezrobociu) znalazła odzwierciedlenie w wynikach polsko-włoskich obrotach towarowych. W 2018 r. eksport do Włoch wyhamował do wzrostu o zaledwie 0,4% (10,2 mld EUR), a import spowolnił do wzrostu o 3,2% (11,3 mld EUR). W obrotach z Włochami notujemy deficyt, który w 2018 r. wyniósł blisko 1,2 mld EUR, co jednocześnie oznacza wzrost o ponad 0,3 mld EUR w porównaniu z 2017 r.

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Po dwóch miesiącach br. eksport towarów do Włoch zwiększył się o 3,7% (do blisko 1,7 mld EUR), a import spadł o 2,7%, do 1,7 mld EUR. Według przewidywań w bieżącym roku obroty z Włochami będą rosły wolniej niż przeciętnie. Niemniej jednak dynamikę obrotów będzie wzmacniać niska baza odniesienia z 2018 r.

Mniejszą rolę Polska odgrywa we włoskich obrotach towarowych. Według danych ITC w 2018 r. eksport do Polski stanowił 2,9% ogólnego włoskiego eksportu, co sytuuje nasz kraj na 7. pozycji wśród głównych odbiorców włoskich towarów. Z kolei na liście głównych dostawców towarów do Włoch, Polska plasuje się na 12. miejscu (2,3% udziału).

Na rynek włoski głównie eksportujemy: samochody osobowe (ok. 8% udziału w 2018 r.), części i akcesoria samochodów (7,1%), aparaturę odbiorczą dla telewizji; monitory, projektory wideo (3,3%), cygara, cygaretki i papierosy (3,2%), mięso wołowe świeże lub schłodzone (2,8%) oraz silniki spalinowe z zapłonem iskrowym (1,9%).

Z kolei z Włoch głównie sprowadzamy: części i akcesoria samochodów (5,2% udziału w 2018 r.), samochody ciężarowe (3,5%), leki złożone przygotowane do sprzedaży detalicznej (2,6%), rury, przewody rurowe i profile z otwartym szwem lub nitowane (2,1%) oraz silniki spalinowe z zapłonem iskrowym (1,8%).

Struktura towarowa wymiany handlowej

Cechą charakterystyczną wymiany jest strukturalny deficyt handlowy związany z wysokim importem polskiej branży samochodowej oraz artykułów konsumpcyjnych pochodzenia przemysłowego i leków. Tradycyjnie, struktura wymiany towarowej polsko-włoskiej pozostaje bez zmian. Do najczęściej importowanych produktów należą: maszyny i urządzenia, środki transportu, metale i produkty metalurgiczne oraz wyroby chemiczne. Z kolei Polska eksportuje głównie środki transportu, wyroby spożywcze, napoje i tytoń, metale i produkty metalurgiczne oraz urządzenia elektryczne. Taka charakterystyka wymiany towarowej może być uzasadniona w dużym stopniu działalnością w Polsce największych włoskich producentów z branży samochodowej oraz metalurgicznej.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Wartość włoskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w 2017 r. jest szacowana według UNCTAD na 413,246 mld USD (22,9% PKB). Był to znaczny wzrost w porównaniu z 2016 r., gdy wartość BIZ wynosiła 347,490 mld USD (18,8% PKB). Z kolei wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych we Włoszech wyniosła w 2017 r. 532,910 mld USD (29,5% PKB) i stale wzrasta od 2015 r. (w 2015 r. – 468,352 mld USD; 2016 r. – 473,233 mld USD).

Włoskie inwestycje w Polsce

Według danych NBP wartość włoskiego kapitału zainwestowanego w 2017 r. w Polsce wyniosła 5,2 mld EUR (11. miejsce wśród największych inwestorów).

Stanowiło to 2,6% łącznej wartości zagranicznego kapitału zainwestowanego w Polsce (199,1 mld EUR). W porównaniu z minionymi latami udział inwestycji włoskich w Polsce skurczył się – latach 2011-2015 włoskie inwestycje stanowiły powyżej 5% kapitału zagranicznego ogółem w Polsce, a Włochy plasowały się na 6-7 pozycji wśród największych inwestorów.

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Na koniec 2017 r. odnotowano odpływ włoskiego kapitału w wysokości blisko 2 mld EUR, który wynikał z wycofania się włoskiego inwestora bezpośredniego i repolonizacji jednego z największych polskich banków (w latach 1999 – 2017 włoski bank Unicredit był udziałowcem banku Pekao SA. W czerwcu 2017 r. 32,8% akcji banku, będących w posiadaniu Unicredit, zostało odkupionych przez PZU oraz Polski Fundusz Rozwoju).

Według kryterium podmiotu dominującego inwestycje Włoch są mniejsze niż z punktu widzenia kraju inwestora. Przy uwzględnieniu kryterium kraju siedziby podmiotu dominującego Włochy uplasowały się na koniec 2017 r. na 10. miejscu z inwestycjami na poziomie ok. 4,3 mld EUR. Ze względu na repolonizację w porównaniu z 2016 r. Włochy spadły z miejsca 5.

Według danych GUS **na koniec 2017 r. funkcjonowało w Polsce 1130 podmiotów z udziałem włoskiego kapitału**, z czego 60% (tj. 682 podmioty) zatrudniało do 9 osób. Wartość zagranicznych inwestycji tych firm, liczona według metodologii GUS, wyniosła 5,2 mld PLN, co stanowiło 2,6% kapitału zagranicznego ogółem. Inwestycje 189 firm z Włoch obecnych na polskim rynku w tym okresie przekraczały 1 mln USD.

W podziale według sekcji PKD, zdecydowana większość inwestycji z Włoch w Polsce jest zlokalizowana **w przetwórstwie przemysłowym (77,6%), następnie w handlu i naprawach pojazdów samochodowych (8,3%) oraz budownictwie (4,1%)**. Blisko **45% włoskich podmiotów było zarejestrowanych w woj. śląskim, 14,4% w mazowieckim, a 8% w lubelskim**.

Włoscy przedsiębiorcy inwestują głównie w działalność produkcyjną w sektorach: samochodowym, AGD, papierniczym, spożywczym, chemicznym i budowlanym. Na *Liście Głównych Inwestorów Zagranicznych PAIH w Polsce* na koniec 2017 r. znajdowało się 189 włoskich inwestorów. Wśród nich wyróżnić można między innymi takie przedsiębiorstwa jak: AugustaWestland – producent śmigłowców, Alitalia – przewoźnik lotniczy, Bacardi-Martini BV – producent wyrobów alkoholowych, Fiat Chrysler Automobiles – producent samochodów, Brembo – producent systemów hamulcowych, Ferrero – firma działająca w branży spożywczej, Indesit – producent sprzętu AGD, Mapei – producent klejów i produktów chemicznych dla budownictwa, Marcegaglia – firma zajmująca się produkcją i sprzedażą artykułów metalowych, przeznaczonych do celów budowlanych czy Indesit – producent sprzętu AGD.

Polskie inwestycje we Włoszech

Polskie inwestycje we Włoszech na koniec 2017 r. to 116,7 mln EUR. Było jedynie 0,5% ogólnej skumulowanej wartości polskich BIZ (25 mld EUR).

Polskie firmy inwestują na rynku włoskim głównie w sektorze motoryzacji, budownictwie, handlu, transporcie i przemyśle chemicznym. Spośród polskich firm we Włoszech inwestują m.in. PKP Pol-Rail, Est Cargo Trans, Boryszew (producent komponentów dla sektora motoryzacyjnego i materiałów chemicznych) i Comarch (IT).

Invitalia, włoska agencja ds. promocji inwestycji, na przestrzeni ostatnich lat odnotowała 9 istotnych kapitałowo polskich inwestycji we Włoszech. Do głównych inwestorów należą: Boryszew, Bioton, Polimex-Mostostal Siedlce, Impexmetal, Est Cargo Trans, Arctic Paper, Solaris oraz PKP. Preferowane sektory to: farmaceutyczny, transportowy, budownictwa oraz handlu. Wiele firm umacnia swoją obecność poprzez ustrukturyzowany eksport wsparty reklamą i działaniami promocyjnymi (m.in. Oknoplast, Drutex). Ponadto działają punkty dystrybucji polskich wyrobów (Fakro) i showroomy (Numo Yachts). Warto zwrócić uwagę na działanie spółki z sektora kosmetycznego FM group, która posiada siedzibę na północy kraju oraz na firmy budowlane Selenia (chemia budowlana) i Wa-Bis

(akcesoria do budowy dachów), które posiadają we Włoszech swoje przedstawicielstwa. Ponadto firma Solaris dostarczyła dotychczas do Włoch ponad 800 autobusów miejskich.

6. Dostęp do rynku

Wraz z członkostwem Polski w UE zostały usunięte wszelkie ograniczenia ilościowe i pozataryfowe w obrocie handlowym z Włochami. Warunki dostępu dla polskich towarów i usług wynikające z włoskich przepisów są jednakowe dla wszystkich eksporterów i przedsiębiorców z państw członkowskich UE. W 2006 r. Włochy zniósł okres przejściowy w zakresie swobodnego przepływu pracowników i tym samym otworzyły rynek krajowy dla pracowników z nowych państw członkowskich (rozszerzenie UE z 2004 r.).

Do głównych barier w dostępie do włoskiego rynku należą:

- **wysoki poziom skomplikowania włoskiego prawa i nieprzejrzystość procedur administracyjnych;** istnienie **przepisów lokalnych** wynikających z regionalności Włoch; znikoma dostępność informacji w Internecie (włoscy przedsiębiorcy, nawet prowadzący jednoosobowe firmy, często korzystają z usług doradców finansowych i handlowych);
- **szereg obostrzeń administracyjno-prawnych przy delegowaniu pracowników** (w szczególności obowiązek wyznaczenia osoby do kontaktów i uprawnionej do reprezentacji podmiotu w obrębie kontaktów z partnerami społecznymi, posiadającej domicyl we Włoszech, oficer łącznikowy, przedstawiciel prawny i podatkowy);
- **ograniczenia na rynku usług transportowych** – zakaz wypoczynku w kabinie (od maja 2018 r. przewidziane kary finansowe od 425 do 1 701 EUR) i kabotażu, zgłoszenie pracowników delegowanych do godz. 24:00 dnia poprzedzającego wjazd na teren Włoch, zgłoszenia poprzez stronę internetową Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej prowadzoną w j. włoskim, kierowca musi posiadać szereg dokumentów przetłumaczonych na j. włoski (kopia zgłoszenia, umowa o pracę, zaświadczenie A1, odcinki z wynagrodzenia) – kary od 1 000 do 10 000 euro dla przewoźnika i od 150 do 500 euro dla kierowcy;
- tzw. „**przymus adwokacki**” w wszystkich – poza małymi wyjątkami (niektóre sprawy do 5 000 EUR przed sędzią pokoju) – postępowaniach cywilnych i karnych, jak również w postępowaniu egzekucyjnym;
- **rozbudowany system zrzeszeń przedsiębiorców i związków zawodowych;**
- **wydłużone terminy płatności;**
- **rozproszony system dystrybucji artykułów spożywczych,** oparty w znacznym stopniu na małych, lokalnych, rodzinnych sklepach;
- **etykietowane produktów** – w przypadku kosmetyków wymagane są etykiety w j. włoskim, „historyczny znak towarowy interesu narodowego” dla produktów wytworzonych przez firmy działające od co najmniej 50 lat, zakaz rejestracji przez zagraniczne firmy znaków towarowych o nazwach włosko brzmiących, gwarancja *Made in Italy* wydawana dla towarów wytworzonych w 100% we Włoszech i w całości z włoskich komponentów.

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

7. Dane kontaktowe

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Włoskiej

adres: Via P.P. Rubens, 20, 00197 Rzym
nr tel: +39 06 36204200 / fax: +39 06 3217895
e-mail: rzym.amb.sekretariat@msz.gov.pl
strona internetowa: www.rzym.msz.gov.pl

**Zagraniczne Biuro Handlowe (ZBH) we Włoszech
Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.**

adres: Via Fatebenefratelli 9, 20121 Milano
e-mail: patrycja.niemczyk@paih.gov.pl
Patrycja Niemczyk-Favaró – kierownik biura

Ambasada Republiki Włoskiej w RP

adres: pl. Dąbrowskiego 6, 00-055 Warszawa
nr tel: +48 22 826 34 71 / fax: +48 22 827 18 21
e-mail: ambasciata.varsavia@esteri.it

Biuro Ekonomiczne i Handlowe Ambasady Włoch

adres: pl. Dąbrowskiego 6, 00-055 Warszawa
nr tel: +48 22 8263471-2-3-4 / fax: +48 22 8286571
e-mail: commerciale.varsavia@esteri.it
Szef Biura – Radca Roberto Neccia

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej
Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii
kwiecień 2019 r.